

ПАЗАРЪТ В РУСИЯ НА МЕДИЦИНСКО ОБОРУДВАНЕ И ПРОДУКТИ ЗА 2023 Г.

През 2023 г. само 23% от оборудването и продуктите, необходими на здравната индустрия, са произведени в страната. Вътрешният пазар се нуждае от подкрепата на държавата и компаниите, които ще разработват иновативни решения и ще произвеждат оборудване, което няма аналог в страната досега.

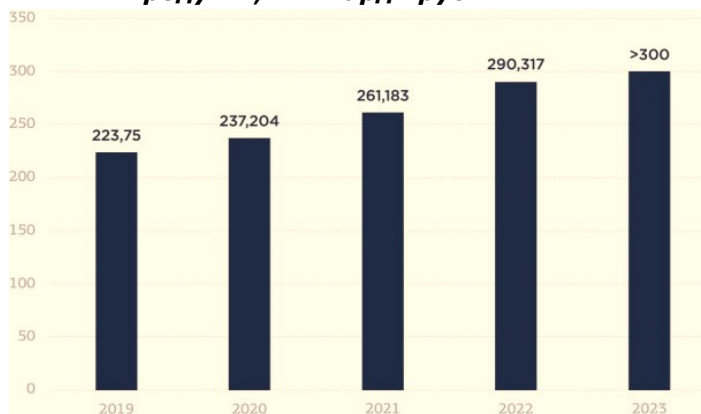
Динамика на руския пазар на медицинско оборудване и продукти.

През 2023 г. броят на държавните покупки на медицински изделия и лекарства се увеличи до 1,15 милиона транзакции (+7% от година на година). Тези данни се предоставят от системата „Контур.Торги“. Общият обем на процедурите за придобиване не само на лекарства и реактиви, но и на медицинско оборудване и свързани с тях инструменти в парично изражение възлиза на 2,12 трилиона рубли (+1,8%). От тях 950 милиарда рубли (44,8%) не са за лекарства. Общата сума на покупките на медицинско оборудване се увеличава с 5% от година на година и възлиза на 596 милиарда рубли. Броят на затворените транзакции, включващи покупките на това оборудване, също са се увеличили (+14%) - до 399 хиляди процедури.

Според данни на Росстат за обема на руския пазар на медицински изделия за първата половина на 2023 г., обемът на пазара е достигнал 381 милиарда рубли, от които 320 милиарда рубли са били държавни покупки (83%).

Продажбите на дребно на медицински (и ортопедични) продукти, физическият обем на продажбите в Русия за цялата 2023 г. се е увеличил с 6,8% в сравнение с предходната година. Това става ясно от данни на Росстат. Дори като се вземе предвид само темпът на инфлация в Русия за 2023 г. (+7,42%), очевидно е, че в парично изражение показателят се е увеличил. И по този начин може да надхвърли показателят от 300-310 милиарда рубли: през 2022 г. на дребно са продадени медицински стоки на стойност 290,3 милиарда рубли.

Динамика на продажбите на дребно на медицински изделия и ортопедични продукти, милиарди рубли

Източник: Росстат

Според Министерството на промишлеността и търговията делът на произведеното в страната медицинско оборудване е достигнал 29% през 2023 г., което показва ръст през последните няколко години. Това обаче все още е доста нисък процент. Анализаторите на RBC изчислиха, че във физическо изражение местното производство е 471 пъти по-малко от обема на вноса на медицинско оборудване. Що се отнася до съотношението на вноса и износа на Русия, през 2023 г. търговският баланс е -143,4 милиона единици оборудване и инструменти. Така вносът на Русия за 2023 г. определено надхвърля границата от 143 милиона единици.

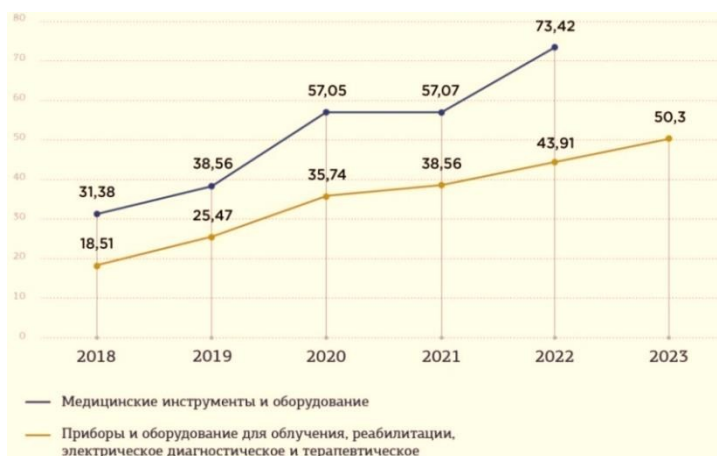
Дял на руското медицинско оборудване, 2021-2023 г., %

Източник: Минпромторг РФ

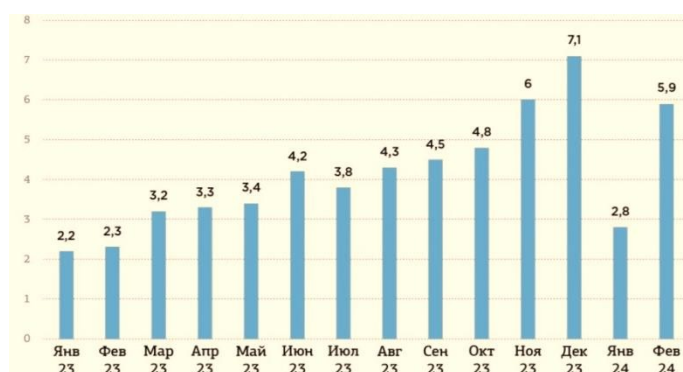
През 2023 г., според Росстат, в Русия е произведено медицинско оборудване на стойност 50,3 милиарда рубли. При изчислението са взети предвид апарати за облъчване, рехабилитация, електродиагностична и терапевтична апаратура. През последните пет години цифрата се е увеличила почти три пъти - от 18,5 милиарда рубли през 2018 г.

Динамика на производството на медицинско оборудване 2018-2023 г., милиарди рубли

Източник: Росстат

Месечните показатели за 2023 г. са средно с 10-15% по-високи от месечните показатели за 2022 година. Обемът на производство на медицинско оборудване постепенно нараства през цялата година и през декември достига 7,1 милиарда рубли.

Производството на медицинско оборудване по месеци 2023-2024 г., милиарди рубли

Източник: Росстат

В същото време през първото тримесечие на 2024 г., както съобщава Росстат, е произведено медицинско оборудване на стойност 9,1 милиарда рубли - това е повече от първото тримесечие на 2023 г., но по-малко от останалите тримесечия на изминалата година. В този случай към март тази година е налично оборудване на стойност само 0,4 милиарда рубли, което означава или спад в производството поради недостиг на части и други производствени проблеми, или поради циклично обновяване на оборудването в лечебните заведения (на средно, 3-5 години) или завишаване на данните за февруари тази година.

Внос на медицински стоки в РФ.

От 2022 г. се затруднява вносът на чужда медицинска апаратура, предимно от страни от ЕС. Няма такава пряка забрана за внос на медицински стоки от западни страни, но има причини, които усложняват този процес:

1. Частите за медицинско оборудване попадат в категорията стоки с двойна употреба. А вносът им в Русия е ограничен поради санкции. Например газови сензори, които са необходими за вентилаторите, но могат да се използват и за създаване на военно оборудване;

2. Трудност при извършване на банкови преводи с производители от страни от ЕС;

3. Напускането на някои международни транспортни компании, които превозваха стоки в западна посока и в резултат на това загуба на използвани логистични маршрути. Следователно оборудването се транспортира през трети страни: често през Турция.

Както вече беше отбелязано, в Русия през 2023 г. са внесени (минимум) над 143 милиона единици медицинско оборудване. След като вносът на медицинско оборудване от западните страни стана по-труден, Русия не само засилва своята политика за заместване на вноса, но и се стреми към ново сътрудничество.

Така през октомври 2023 г. Русия и Индия подписаха меморандум за разбирателство: Центърът за развитие на стратегическото партньорство на Русия и Индия и Асоциацията на индийските предприятия за медицинско оборудване се споразумяха да разработват съвместно медицинско оборудване. Също така в рамките на този меморандум страните могат да обменят технологии за производство на уреди.

Процесът на увеличаване на вътрешното производство на медицинско оборудване и други продукти отнема време, така че Русия също увеличава обема на доставките от алтернативни страни вносители. На първо място, става дума за Китай, но и за вече споменатата Индия, а също и за Бразилия и Иран.

Китайското медицинско оборудване присъства на руския пазар още преди усложненията в отношенията между Русия и страните от ЕС; страната започна да заема по-голям пазарен дял през 2021 г. Сега се очаква обемът на тези доставки да се увеличи. Китайският пазар на медицински изделия се оценява на около 179 милиарда щатски долара (1,27 трилиона юани) през 2023 г., което е с 10% повече от година по-рано. Това означава, че Китай продължава да увеличава производството си на медицинско оборудване главно поради увеличаване на експортните доставки. Обемът на доставките за Русия обаче нараства нееднозначно.

Обем на китайски медицински продукти и оборудване, внесени в Русия през 2022-2023 г.

Източник: митница на КНР

Според данни на Главната митническа служба на Китайската народна република през 2023 г. в Русия са внесени 62,28 милиона единици медицински и ветеринарни инструменти и устройства (56,64 милиона щатски долара), 403 различни видове

рентгенови апарати (9,41 милиона щатски долара) и 474,5 хиляди единици медицинско оборудване, включително операционни зали и стоматологични маси/столове (37,7 милиона щатски долара). Ако анализираме динамиката през последните три години, тогава през този период обемът на внесените мебели за медицински цели почти се е утроил. Въпреки, че медицинските мебели не са оскъден и труден за производство продукт за руския пазар. А броят на медицинските изделия и инструменти намалява наполовина, но се увеличава в парично изражение - от 31,185 на 56,64 милиона щатски долара. Увеличаването на търговията с Китай е възпрепятствано предимно от логистични усложнения. Но също така продължават доставките от европейски страни, чиито медицински продукти са по-познати на руския купувач.

Руско производство и нови руски разработки.

До 2022 г. в Русия беше създадено масово производство на определени категории медицинско оборудване: по-специално рентгенови апарати, системи за изкуствена белодробна вентилация, ендоскопи, както и лабораторно оборудване и оборудване за стерилизация. Както отбелязват в Министерството на промишлеността и търговията, над 50% от гамата медицинско оборудване се произвежда в Русия. Има обаче продукти, чието производство в Русия все още не е установено. В момента страната изпълнява проекти за увеличаване на серийното производство на 16 вида медицинско оборудване: по-специално системи за електронно-лъчева терапия, циклотрони, линейни ускорители, компютърни томографи, ЯМР апарати, ендоскопска ултразвукова апаратура, както и консумативи за този вид техника.

Като цяло през 2023 и 2024 г. все още остава висок делът на чуждестранно медицинско оборудване в специализираните организации. Освен това е очевидно, че оборудването изисква обслужване за правилна работа. Фактът, че това е чужда технология, създава трудности при поддръжката ѝ. Например, делът на вносната диагностична апаратура в държавните лечебни заведения, която изисква сервиз, достига 80-100%. Тези данни са предоставени от Vademecum (информационен и аналитичен център по проблемите на вътрешното здравеопазване). Процентът на износеното оборудване е 10-20%. Поради това е необходимо да се локализира производството на основните видове медицинско оборудване, за да се осигурят без прекъсване медицинските институции с апаратура и възможност за обслужване на тази техника.

Предимно руското производство на оборудване и медицински продукти е съсредоточено в няколко региона. Най-големите от тях за 2023-2024 г.: Москва и Санкт Петербург, Тюменска и Нижни Новгородска област и Република Башкортостан.

В Москва над 200 предприятия произвеждат медицински продукти. Те са специализирани по-специално в производството на апарати за изкуствена вентилация на белите дробове, оборудване за сърдечно-белодробна реанимация, пулсоксиметри и комплекти за първа помощ. През 2023 г. обемът на производството на медицинско оборудване и инструменти за градските предприятия се е увеличил с 66%, производството на хирургически материали се е увеличило с 25%, а диагностичните реагенти с 1,3%. Новите разработки се извършват от изследователски научни центрове. Сред новите продукти може да се намерят уникални материали за медицинско оборудване, както и подобрени модели на различни видове оборудване и интелигентни системи.

➤ апарати за изкуствена вентилация на белите дробове Mobivent Oxy.

През декември 2023 г. Уралският приборостроителен завод разработи устройство за изкуствена вентилация на белите дробове с помощта на високопоточна кислородна терапия (подаване на кислород). Подходящ за пациенти, които могат да дишат самостоятелно и имат хронични белодробни заболявания, обострения на коронавирусна инфекция и сърдечни заболявания, при които преносът на кислород в кръвта е затруднен.

Министерството на промишлеността и търговията твърди, че руските институции се нуждаят от 2700 апарата годишно, а капацитетът на местните предприятия е в състояние да произвежда повече от десет пъти повече апарати за изкуствена вентилация на белите дробове. Основните конкуренти на руските производители са Германия и Китай.

➤ Нови безопасни материали за рентгенови апарати.

В началото на 2024 г. учените от Московския държавен университет „Ломоносов“ успяха да получат нетоксични химични съединения (манганови халиди). Такива съединения се използват за превръщане на рентгеновите лъчи във видимо лъчение. Новите образци са с повишена плътност, което намалява обема на органичните компоненти в тях, които са вредни за човешкото тяло. Очаква се също така новите материали да станат по-евтини алтернативи. Все още не е известно как материалите за рентгенови апарати ще бъдат въведени в производство и употреба.

➤ Хирургическа навигация Autoplane и симулатор „Reviver“.

Институтът за иновативно развитие (IID) на СамГМУ създаде хирургична навигационна система, наречена Autoplan за планиране на хирургични интервенции и VR симулатор „ReviVR“ за пасивна рехабилитация на хора с нарушена пространствена ориентация, двигателна функция на краката и зрителни увреждания. През 2022 г. Институтът стартира Център за серийно производство, благодарение на който разработките могат веднага да влязат в масово производство. Поради това, производството на системите Autoplan и Reviver е вече реализирано и закупуването им е достъпно за дистрибуторите.

Заслужава да се отбележи и симулаторът ReviMotion, който се използва за възстановяване на опорно-двигателния апарат на децата. AI се използва за създаване на индивидуален подход към упражненията за движение.

➤ Титаниев имплант за стабилизация на шейните прешлени.

Имплантът се използва при тумори на шейните прешлени и патологии на развитието. Имплантът е използван повече от 10 пъти през 2023 г. Той е разработен от служители на Националния медицински изследователски център по неврохирургия на името на Академик Н. Н. Бурденко и Национален медицински изследователски център по травматология и ортопедия на името на Приоров.

Местното производство на изкуствени гръбначни дискове, както и стави, е необходимо, за да се поддържа нивото на производство на такива медицински продукти, адекватно на търсенето. До 2022 г. в местната медицина активно се използват вносни импланти на опорно-двигателния апарат (главно от САЩ). До 2023 г. наличните запаси на руските медицински институции бяха изчерпани, така че към този момент Русия трябваше поне частично да компенсира намалението (поради логистични трудности) на вноса на импланти и ендопротези със собствено производство.

➤ Генератор "Рения-188".

Устройството, разработено от Националния медицински изследователски център по радиология на Министерството на здравеопазването на Русия, произвежда лекарства за лечение на метастатични костни лезии и тежки артрози.

➤ „Smart“ ортез за рехабилитация на долни крайници.

Ортезата е в състояние да анализира мускулните сигнали и да отчита работата на мускулите и степента на натоварване на увредения крак. Поради това лекарят може да коригира индивидуалната програма за рехабилитация на пациентите. Апаратът може да се използва за възстановяване след нараняване, операция, инсулт, както и за подобряване на мускулите при пациенти с нервно-мускулни заболявания.

➤ Технология за неограничено съхранение на изкуствени органи.

Изследователите от университета RUDN успяха да потвърдят, че не само прости биологични елементи (тъканни фрагменти, яйцеклетки, сперма) могат да бъдат криоконсервирани, но и по-големи обекти, по-специално биоинженерни органи. При

успешно по-нататъшно развитие в Русия може да бъде създадена банка от „резервни части“ за пациенти.

- Технология за диагностика на исхемичен и хеморагичен инсулт.

КТ изображенията на мозъка се обработват от изкуствен интелект, което спестява време на специалистите. Технологията CT Brain, разработена от NtechMed, беше тествана в Центъра за диагностика и телемедицина на правителството на Москва: надеждността на резултатите беше проверена с помощта на 20 хиляди СТ изображения на пациенти с диагностицирани инсулти.

- Апаратура за възстановяване на пациенти след инсулт.

Устройството Neurolymp, създадено като част от проекта SibbioNOC, позволява да се възстановят когнитивните функции, по-специално възстановяване на паметта в периода след инсулт. Устройството използва светлина и звук, за да повлияе на мозъка и да стимулира мозъчната кора с магнитни полета.

През есента на 2023 г. устройството е тествано върху здрави доброволци. Тази година трябва да започне проучване върху пациенти след инсулт.

Други разработки включват:

- Полимерни крайници за дозатори за пипети (JSC KRET и Ruselectronics на Rostec) - две компании на държавната корпорация през 2023 г. започнаха заместване на вноса на медицинска пластмаса.
- Биоактивни вътрекостни и извънкостни импланти от тубуларна кост.
- Роботизиран комплекс за обработка на медицински импланти за повишаване на преживяемостта им в организма (ITMO)

Най-големите производители.

Според Росстат 1,9 хиляди компании в Русия се занимават с производство на лекарства, медицински изделия и оборудване. Въпреки това, не са много компаниите, които активно се занимават с разширяване на гамата от произведени устройства и оборудване, подобряването им и предлагане на иновативни решения и решения за развитието на индустрията. Ето някои от най-големите разработчици:

- НИПК "Електрон" - производство на диагностично оборудване, интегрирани и ИТ решения за здравеопазването: най-популярни през миналата и настоящата година са рентгенови и флуорографски апарати, както и ултразвукови системи. През 2023 г. компанията представи лек рентгенов диагностичен апарат APR Maxima. Теглото му не надвишава 80 кг. Това устройство е предназначено за използване в спешни отделения, травматология, болнични отделения и на място.

- "Медицински технологии ЕООД" - произвежда оборудване за радиационна диагностика: включително радиология, ултразвукова диагностика, томография и мамология. Сред продуктите на компанията е платформата TrioDM-MT AI за анализ на мамографии, разработена през 2022 г., която е обучена на 20 хиляди изображения. Платформата търси подозрителни зони в изображенията, оценява вероятността от признаци на рак и класифицира патологичните промени.

- Холдинг „Швабе“ (Ростех), който има четири фабрики. През 2024 г. холдингът започна масово производство на няколко вида медицински продукти:

- апарати за поддържане на дишането на новородени Reanimon;
- NIFU-комплекс „DIATER“ – първият произведен в страната уред за въздействие с ултразвук на новообразувания в областта на млечните жлези;

Също през 2023 г. холдингът Shvabe регистрира анализатор на очното налягане - устройството позволява да се определи риска от появата и развитието на глаукома в ранните етапи.

Като цяло през 2023 г. 2 хиляди броя медицинско оборудване, произведено от холдинга Shvabe, е доставено в 30 региона на Русия и страните от ОНД. Това включва

основно оборудване за недоносени новородени, както и продукти за офталмология и реанимация.

Заслужава да се спомене и АО „КРЕТ“ - холдингът произвежда апарати за изкуствено дишане. Заедно с друг голям местен производител на апарати за изкуствена вентилация на белия дроб (Тритон-элетроникс), холдингът заема 35% от пазара на доставки за тази категория оборудване. До 2030 г. Rostec иска да заеме 25-28% от този пазар.

Армед - един от най-големите производители на рехабилитационно оборудване на руския пазар (инвалидни колички, инвалидни кресла-колички, кресла-тоалетни за хора с увреждания, функционални медицински легла). Фирмата присъства на руския пазар повече от 30 години.

Според официалните статистически данни руският пазар на медицинско оборудване и продукти расте от година на година и необходимостта от ускоряване на развитието на местното производство досега е имала само положителен ефект върху индустрията.

Руският пазар има всички перспективи за развитие. Той ще може да се развива активно с подкрепата на държавата и реализирането на иновативни проекти. Въпреки това може да се окаже, че внедряването на вътрешни разработки няма да достигне бързо прогнозираните цифри, тъй като руските производители трябва да се конкурират с доказани чуждестранни разработчици на оборудване и технологии, които не спреха да доставят оборудване в Русия, но промениха логистичните маршрути и започнаха транспортиране на стоки през трети страни.

Като цяло Русия в момента не изпитва сериозна криза в индустрията за медицинско оборудване: някои от предишните производители и доставчици са останали, появили са се алтернативни възможности за внос и най-важното е, че местните производители работят върху серийното пускане на важни продукти и оборудване .

<https://delprof.ru/>